

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 03 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η ιστορική γνώση είναι καθοριστική για όλους μας. Η γλώσσα μας, οι αντιλήψεις μας, οι αξίες και οι κανόνες συμπεριφοράς μας, όπως και ο πνευματικός μας πλούτος είναι κληροδοτήματα του παρελθόντος. Καταλαβαίνουμε το σήμερα μόνο αν έχουμε σπουδάσει το χθες. Αυτή η μελέτη της ιστορίας μας βοηθά να αποκτήσουμε εθνική αυτογνωσία. Το παρελθόν διδάσκει προσφέροντας πολύτιμα μαθήματα και λειτουργεί καθοδηγητικά για το μέλλον.

ΘΕΜΑ Β

B1. α. Λάθος β. Λάθος γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Σωστό

B2. α) Ο τίτλος του κειμένου 1 έχει τη μορφή ερώτησης. Έτσι προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και ουσιαστικά τον προϊδεάζει για το περιεχόμενο του κειμένου που ακολουθεί. Με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου «Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία» προσδίδει συλλογικότητα αλλά και οικειότητα στον λόγο με μια διάθεση για διάλογο και επικοινωνία με τον αναγνώστη. Το κείμενο που ακολουθεί λοιπόν λειτουργεί ως απάντηση στο ερώτημα του τίτλου καθώς αναλύει τους λόγους που η ιστορική γνώση κρίνεται απαραίτητη.

β) Η χρήση ευθέος λόγου στο τέλος της πρώτης παραγράφου προσδίδει αμεσότητα, ζωντάνια αλλά και μια δόση θεατρικότητας στον λόγο. Είναι η εύλογη απορία των μαθητών που τους απωθεί η γνώση της ιστορίας και απευθυνόμενοι στον δάσκαλό τους αναρωτιούνται πως το παρελθόν μπορεί να τους βοηθήσει στο μέλλον. Με τα αυτούσια λόγια των μαθητών ο λόγος γίνεται πιο πειστικός αλλά και αληθοφανής και αξιόπιστος.

- B3.** Πρόθεση της Κικής Δημουλά είναι αναμφισβήτητα να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη κάνοντας επίκληση στο συναίσθημα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί έντονα την προσωποποίηση καθώς παρουσιάζει την επέτειο να λειτουργεί ως άνθρωπος που «τιμά τους ήρωες, συντονίζει τον ηρωισμό...». Με τη συγκεκριμένη προσωποποίηση εκτός του ότι ζωντανεύει τον λόγο δίνει έμφαση στην ανάγκη να θυμόμαστε, στην ανάγκη των επετείων. Επιπλέον, κάνει χρήση χιούμορ αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι η επέτειος «είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσον ... παρόν». Με τον ανάλαφρο αυτό τρόπο προτρέπει όλους να ταξιδέψουμε στο παρελθόν μας μέσω των επετείων. Τέλος, πολλαπλές εικόνες «ιδού η νύφη ακόμα ερωτευμένη με το νυφικό της ..., παρελαύνουν οι Θερμοπύλες, δάφνινο στεφάνι στον άγνωστο στρατιώτη...» ζωντανεύουν τον λόγο ξυπνώντας το αίσθημα της νοσταλγίας σε όλους μας.

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1.** Το ταγάρι για την οικογένεια της αφηγήτριας είναι ένα οικογενειακό κειμήλιο που είχε χρησιμοποιηθεί από τρεις γενιές. Το είχε υφάνει στον αργαλειό η προγιαγιά της αφηγήτριας με «φυτικές βαφές» και «ωραία λαμπερά σχέδια» όπως χαρακτηριστικά περιγράφει η ίδια... Συμβολίζει λοιπόν την ανεκτίμητη οικογενειακή παράδοση καθώς το ταγάρι είναι χειροποίητη τσάντα που έχει υφανθεί στον αργαλειό. Επιπλέον, εκφράζει τις οικολογικές ανησυχίες της μητέρας της που τη χρησιμοποιούσε ως τσάντα στα φοιτητικά της χρόνια. Ο μικροπερίοδος λόγος της αφήγησης αποπνέει συγκίνηση και έντονο το αίσθημα της νοσταλγίας από την πλευρά της γιαγιάς («Η μαμά της. Τα έλεγε αυτά με νοσταλγία. Η γιαγιά»). Η συγκίνηση αυτή αποτυπώνεται και με τη χρήση του ευθέος λόγου της γιαγιάς στις λιγοστές κουβέντες της προς την εγγονή «Πράγματα για μια ζωή» και κυρίως με την αποστομωτική απάντησή της όταν η αφηγήτρια της ζήτησε να πάει να μείνει μαζί τους στην Αθήνα («Γιατί τι θα έχω παραπάνω εκεί;»)

Στη θέση της αφηγήτριας ως μέλος της τέταρτης πλέον γενιάς θα ήθελα να έχω ένα τέτοιο κειμήλιο στα χέρια μου νιώθοντας πως κουβαλάω μεγάλο μέρος της οικογενειακής μου παράδοσης. Ακόμα κι αν σήμερα ένα ταγάρι δεν είναι χρηστικό (ή μήπως είναι;) αποτελεί ιστορικό αντικείμενο και θα είχε για μένα τεράστια συναισθηματική αξία.

ΘΕΜΑ Δ

- Δ1.** **«Επιστροφή στο χθες»**

Η επέτειος των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση τη χρονιά που πέρασε αλλά και η επέτειος των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική καταστροφή τη χρονιά που διανύουμε έκανε όλους μας ν' αναρωτηθούμε πόσο επίκαιρη αλλά και πόσο χρήσιμη είναι η διδασκαλία της ιστορικής γνώσης...

Α΄ ζητούμενο: Αξία ιστορικής γνώσης

- Διαφύλαξη ανθρωπινων κατακτήσεων που γίνονται γνωστές στις επόμενες γενιές.
- Αποκάλυψη και αποφυγή λαθών (πολύτιμα διδάγματα που μπορεί να λειτουργήσουν καθοδηγητικά) (κείμενο 1)
- Συγκρότηση εθνικής αυτογνωσίας (κείμενο 1)
- Ομφάλιος λώρος παρελθόντος – παρόντος (συνδεδετικός κρίκος) (κείμενο 2)
- Συνειδητοποίηση αξίας συλλογικής προσπάθειας – ορθή πολιτικοποίηση – υγιής διεθνισμός

Β΄ ζητούμενο: Τρόποι γόνιμης και βιωματικής προσέγγισης παρελθόντος

- Διαδραστικό μάθημα, κατάργηση αποστήθισης ιστορίας
- Επισκέψεις σε λαογραφικά μουσεία
- Επικοινωνία με τρίτη ηλικία
- Αναβάθμιση σχολικών εορτών με προσκεκλημένους ανθρώπου του στενού ή και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος, οι οποίοι θα μοιραστούν με τους μαθητές μνήμες από το παρελθόν
- Συλλογή οικογενειακών κειμηλίων και έκθεσή τους είτε στον χώρο του σχολείου είτε σε πολιτιστικό χώρο του δήμου... ώστε να προβληθεί η πολιτιστική ιστορική κληρονομιά
- Γνωριμία με παραδοσιακά επαγγέλματα – τέχνες
- Προγράμματα υιοθεσίας μνημείων και συντήρησή τους...

Την εποχή της παγκοσμιοποίησης και των πολλαπλών προκλήσεων για όλες τις χώρες και κυρίως για χώρες όπως η δική μας με τόσο ένδοξο παρελθόν, η ιστορία αποτελεί καταφύγιο. Η σύνδεσή μας με το παρελθόν θα μας επιτρέψει να ισχυροποιήσουμε τη θέση μας στο παρόν και να δρομολογήσουμε με ασφάλεια το μέλλον μας.

ΚΑΛΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ!!!